

MÔN NGỮ VĂN LỚP 7
GIÁO VIÊN: BÙI THIÊN HƯƠNG
TIẾNG GÀ TRƯA (Tiết 1) – ĐÁP ÁN

www.vinastudy.vn

Cho đoạn thơ:

Trên đường hành quân xa
Dừng chân bên xóm nhỏ
Tiếng gà ai nhảy ổ:
"Cục... cục tác cục ta"
Nghe xao động nắng trưa
Nghe bàn chân đỡ mỏi
Nghe gọi về tuổi thơ

Câu 1: Nêu tên tác giả, tác phẩm của khổ thơ trên? Nêu ý nghĩa của bài thơ?

Câu 2:

- a. Bài thơ đó được sáng tác trong hoàn cảnh nào? Thể thơ nào?
- b. Cảm hứng của tác giả trong bài thơ được khơi gợi từ sự việc gì?

Câu 3: Xác định nghệ thuật và nêu tác dụng trong khổ thơ trên?

Câu 4: Cho các từ: gà, trứng, hãy tìm hai thành ngữ cho mỗi từ và cho biết trong cuộc sống khi nào ta dùng các thành ngữ?

Câu 5: Tại sao trong rất nhiều âm thanh của làng quê nhưng chỉ có âm thanh tiếng gà vọng vào tâm hồn người chiến sĩ ?

Câu 6: Viết đoạn văn cảm nhận về đoạn thơ trên bằng một đoạn văn diễn dịch khoảng 7-10 câu trong đó có sử dụng ít nhất hai từ gộp và chỉ rõ thuộc loại từ gộp nào?

Câu 7: Em hãy đóng vai người chiến sĩ và nói lên những gì người chiến sĩ ấy nghe thấy, cảm nhận thấy trên con đường hành quân?

Gợi ý:

Câu 1:

- Ý nghĩa của bài thơ: Tiếng gà trưa đã gọi về những kỉ niệm đẹp đẽ của tuổi thơ và tình bà cháu. Tình cảm gia đình làm sâu sắc thêm tình yêu quê hương đất nước.

Câu 2:

a. Hoàn cảnh sáng tác: bài thơ được viết trong thời kì đầu của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước.

b. Cảm hứng của t/g được khơi gợi từ sự việc: trên đường hành quân, người chiến sĩ chợt nghe tiếng gà nhảy ổ đã gợi về những kỉ niệm tuổi thơ với hình ảnh những con gà mái mơ, mái vàng, gợi về hình ảnh người bà thân yêu.

Câu 3:

- Điệp từ “ nghe” Lặp 3 lần

- Ấn dụ chuyển đổi cảm giác

+ Sự xao động của nắng trưa, việc đỡ mỏi của bàn chân, rồi sự ulla về của những kỉ niệm tuổi thơ chỉ có thể cảm nhận bằng thị giác, xúc giác, cảm giác, bằng tâm hồn. Ở đây, tác giả dùng từ **nghe** tức là dùng thính giác để cảm nhận những sự việc vốn chỉ có thể cảm nhận bằng thị giác, bằng xúc giác, bằng tâm hồn.

Tác dụng:

+ Từ *nghe* được lặp lại 3 lần để nhấn mạnh các cảm

xúc nối tiếp nhau đang tràn ngập trong lòng người chiến sĩ khi nghe tiếng gà.

+ Với *Ấn dụ chuyển đổi cảm giác*

- Nắng trưa như chuyển động, lay động như dịu bớt sự gay gắt, nắng trưa đã được cảm nhận qua lòng người, sự xao động của nắng trưa hay chính là sự bồi hồi xao xuyến trong tâm hồn người chiến sĩ.

+ Tiếng gà giúp người chiến sĩ tạm quên đi những mệt mỏi trên chặng đường hành quân xa, như tiếp thêm sức mạnh, tinh thần cho người chiến sĩ và những kỉ niệm tuổi thơ ulla về trong kí ức về.

Câu 4: Thành ngữ: Gà trống nuôi con ; Gà tức nhau tiếng gáy ; Gửi trứng cho ác; trứng khôn hơn vịt

Câu 5: Tại vì

+ Tiếng gà trưa là âm thanh gần gũi, quen thuộc, bình dị nơi làng quê và âm thanh ấy cũng đã rất quen thuộc với người chiến sĩ trong những năm tháng tuổi thơ.

+ Buổi trưa ở làng quê, không gian vắng lặng, yên tĩnh do đó tiếng gà có thể khuấy động cả không gian làm cho cảnh vật bừng tỉnh .

+ Có thể lúc này trong hoàn cảnh chiến tranh rất ít khi được nghe tiếng gà, âm thanh này như gợi lên cuộc sống thanh bình. Dự báo điều tốt lành, sự sống vẫn đang tồn tại, nảy nở , sinh sôi trên mảnh đất đầy bom đạn của kẻ thù.

Câu 6:

***Mở đoạn: Giới thiệu vị trí, nội dung đoạn trích**

Tham khảo: Đoạn thơ trên trích trong văn bản “Tiếng gà trưa” của tác giả Xuân Quỳnh đã rất thành công trong việc thể hiện cảm xúc của người chiến sĩ trên đường hành quân xa bắt chợt nghe tiếng gà trưa.

***Thân đoạn: từ 6-7 câu**

- Trong đoạn thơ tác giả đã sử dụng biện pháp tu từ điệp ngữ và ẩn dụ chuyển đổi cảm giác.
- Từ “nghe” được nhắc lại ba lần đã nhấn mạnh cảm xúc trào dâng của người chiến sĩ khi nghe tiếng gà trưa.
- Trên chặng đường hành quân mệt mỏi, dừng chân bên một **xóm nhỏ**, bắt chợt nghe tiếng gà nhảy ổ quen thuộc của làng quê, người chiến sĩ để lòng mình lay động quán vào âm thanh ấy theo sự chuyển động của âm thanh, cảm xúc..
- Đầu tiên là sự thay đổi của ngoại cảnh “Nghe xao động nắng trưa” sau đó là xâm lấn vào cảm giác “Nghe bàn chân đỡ mỏi” và cuối cùng là thấm sâu vào tâm hồn “Nghe gọi về tuổi thơ”.
- **Tiếng gà** mở đầu bài thơ là âm thanh thực tại nhưng đến cuối khổ thơ nó đã trở thành âm thanh vọng về của kí ức với những kỉ niệm tuổi thơ.
 - ⇒ Như vậy tiếng gà đã trở thành tiếng gọi của tình quê hương, tiếng gọi của tình hậu phương sâu nặng.

|* Từ ghép đẳng lập: **xóm nhỏ, tiếng gà**

***Kết đoạn: Khẳng định nghệ thuật và nội dung của đoạn thơ.**

Tóm lại, với việc sử dụng thể thơ năm chữ, nghệ thuật ẩn dụ chuyển đổi cảm giác, nghệ thuật điệp ngữ khổ thơ đã diễn tả cảm xúc của người chiến sĩ thật sâu sắc xúc động.

Câu 7:

Xin chào các bạn! Tôi là người chiến sĩ đang trên đường hành quân. Con đường chúng tôi đi là đất mẹ Quảng Trị - một mảnh đất miền Trung yêu thương. Giữa trưa hè nắng gắt, trong cái bóng râm của gió Lào cát trắng, trong tiếng máy bay gầm rú rải mưa bom,... mới thấy hết được sự khốc liệt của cuộc chiến tranh. Trong khoảnh khắc yên bình hiếm hoi, âm thanh của tiếng gà nhảy ổ: “Cục... cục tác, cục ta” đã khiến tôi quên đi tất cả mệt mỏi, gian khổ trên con đường hành quân, như được tiếp thêm sức mạnh và tôi sống về những kỉ ức của tuổi thơ với ổ trứng, đàn gà, hình ảnh người bà và cả những kỉ niệm tuổi thơ ngọt ngào, đầm ấm.

VINASTUDY.VN